

Mamma: „Kur Tu esi, ko dari, vai ar Tevi viss kārtībā? Ārā ir tik auksts...”

„Mans bērns nekad nelietos alkoholu. Viņš zina, ka tas ir kaitīgi,” par to ir pārliecināti daudz vecāki. Tomēr realitāte mēdz būt citāda.

„Nekad nebiju domājusi, ka saskaršos ar kaut ko tādu – savas meitas, kurai pavisam nesen nosvinējām trīspadsmito dzimšanas dienu, biežo alkohola lietošanu. Divi vecākie bērni pārdzīvoja pusaudžu vecumu bez īpašiem „piedzīvojumiem” un sarežģījumiem. Atceroties viņu pusaudžu vecuma izdomu, idejas un aktivitātes šodien, kopā pasmejames. Taču ar jaunāko meitu tā nenotika.

Mums vecākiem vienmēr gribas vainot draugus. Un dažreiz mums patiešām ir taisnība. Mums atliek tikai cerēt, lai mūsu bērnu ceļā nepagadās draugi, kuri bieži pārkāpj noteikumus un pat likumus, meklējot jaunus „sabiedrotus”.

Pavisam nemanāmi un pat nesaprotami mana meita nomainīja draugu loku. Man labi pazīstamo bērniības draudzeņu vietā parādījās nekad neredzēti draugi un draudzenes, kas ar savu runasveidu vien jau lika man šausmās sastingt. Es nevarēju aizliegt draudzēties, taču es netieši centos norādīt uz draugu sliktajam īpašībām, liekot viņai pašai analizēt draugu rīcību. Es ļāvu šiem jaunajiem draugiem viesoties mūsu mājā, lai tikai meita neietu prom no mājas, būtu manā redzeslokā.

Drīz vien, kad mājās neviena nebija, mūsu dzīvoklis darba un skolas laikā tika izmantots pusaudžu saietiem, pēc kuriem vakaros visneiedomājamākajās vietās – aiz gultas, uz balkona, skapjos, - es atradu tukšas alkoholisko dzērienu pudeles un izsmēkus, bet meitu – no „mācībām nogurušu” un guļošu.

Draugi viņai bija kļuvuši svarīgāki par ģimeni. Viņa atteicās piedalīties ģimenes pasākumos, svētkos, kļuva viegli uzbudināma, viss viņai krita uz nerviem, viņa sāka melot, naktīs nenāca mājās un neatbildēja uz mūsu tālruna zvaniem. Vecākajiem brālim un mātai viņa pārmeta agras bērniības it kā pāridarījumus, mūs ar vīru apvainoja, ka neesam nemaz gribējuši viņas piedzimšanu. Vienīgais viņas „draugs” mājās kļuva mobilais tālrunis – no tā viņa nešķīrās ne mirkli, arī naktīs.

Mūsu māja, tradīcijas, vērtības, dienas kārtība pārmainījās. Mums, vecākiem, tika sastādīti vairāki policijas protokoli par „bērnu neaudzināšanu” – par skolas kavēšanu. Viņa netika pārcelta nākamajā klasē. Diemžēl mūsu likumdošana neparedz iespēju vecākiem, kuriem radušās šādas problēmas, kavēt darbu, lai ne tikai aizvestu bērnu uz skolu, bet, lai arī kopā ar bērnu skolā pavadītu mācību stundas. Arī skolas nevar nodrošināt bērniem nepārtrauktu uzraudzību. Bērna nosūtīšana uz internātskolu, mūsaprāt, situāciju tikai pasliktinātu.

Mūsu, vecāku, kļūda ir tā, ka mēs kaunamies. Mums ir kauns par savu bērnu, sevi un situāciju kopumā. Turklāt mēs jūtamies vainīgi, mums liekas, ka par maz esam pievērsuši uzmanību, ka par maz esam mīļējuši, ka par maz esam bijuši kopā, ka par maz esam devuši. Bet varbūt tieši otrādi – tā visa ir bijis par daudz? Mēs baidāmies atklāti atzīt, ka ir radusies problēma, ka ir vajadzīga speciālista palīdzība.

Es sāku interesēties par iespējamajiem risinājumiem. Vispirms es meklēju informāciju un citu vecāku pieredzi internetā. Es iemācījos runāt ar savu meitu citādāk. Lai arī

LAI BŪTU SKAIDRS
WWW.SKAIKDRS.LV

iepriekš es nekliežu uz viņu, nesitu, lai cik dusmīga un bezspēcīga justos, es apguvu jaunas iemaņas kā ar viņu komunicēt.

Kādu nakti, kad viņa atkal nebija mājās un neatbildēja uz mūsu zvaniem, es aizrakstīju viņai īsziņu: „Es jūtos slikti, nobēdājusies un pārbijusies, jo nezinu, kur Tu esi, ko dari. Vai ar Tevi viss kārtībā? Ārā ir tik auksts.” Es saņēmu atbildi no viņas! Vēl vairāk – viņa lūdza, lai braucu viņai pakaļ, bet tikai ar noteikumu, ka arī draugi var pārnakšņot pie mums. Es biju gatava uzņemt visu skolu savās mājās, lai tikai mana meitiņa būtu pie manis!

Viņa sāka atkal man uzticēties, es vairs nebiju “galveno ienaidnieku rindās”, un es riskēju, piedāvājot viņai apmeklēt psihiatru, kas specializējies arī pusaudžu atkarību ārstēšanā. Garantējot, ka neviens to neuzzinās. Man izdevās. Man izdevās pārliecināt viņu, ka viņai pašai tas nāks par labu. Daktera izrakstītās zāles viņu padarīja mierīgāku, dažreiz miegaināku, taču vairs ne histērisku. Viņa arvien biežāk sāka apmeklēt skolu. Taču pavasarī kļuva skaidrs, ka skolu pabeigt neizdosies arī šajā gadā.

Nolēmām mainīt skolu un sākām apmeklēt arī psihologu. Skolas maiņa izrādījās vēl viena pareiza rīcība. Septembra sākumā tikos ar jauno meitas audzinātāju un izstāstīju par meitas iepriekšējo dzīvesveidu, lai saņemtu atbalstu un palīdzību arī no viņas, ja rastos atkal kādas problēmas. Lūdzu arī skolotāju iesaistīt meitu visos iespējamajos projektos, aktivitātēs utt. Skolotāja bija saprotoša un pretimnākoša. Jau oktobrī no skolotājas saņēmu informāciju, ka no visiem priekšmeta skolotājiem ir tikai pozitīvas atsauksmes par manu meitu.

Mana meita nomainīja draugu loku, viņa ar prieku apmeklēja skolu, ir klases vecākā, viņas vidējā atzīme ir septiņi. Viņai atkal svarīga ir ģimene.

Informāciju par iestādēm, kur Latvijā iespējams saņemt valsts apmaksātu narkoloģisko palīdzību pusaudžiem, aicinām skatīt: www.spkc.gov.lv/narkologiska-palidziba.

Raksts tapis informatīvās kampaņas „Lai būtu skaidrs!”, ko realizē Veselības ministrija un Slimību profilakses un kontroles centrs, ietvaros. Vairāk informācijas meklē www.skaidrs.lv.